

С. І. Киреєв

Галузь

ГАЛУЗЬ – сукупність підприємств, установ чи організацій, однорідних або близьких за характером виконуваних функцій та технологічних процесів, призначенням виробленої продукції і послуг, типом використовуваної сировини і матеріалів; сукупність видів продукції і послуг, що мають однорідні чи близькі споживчі властивості. Класифікацію у розрізі госп. Г. застосовують, як правило, у тих випадках, коли одиницею спостереження є та чи ін. юрид. особа (насамперед при дослідж. фінанс. пропорцій), у розрізі чистих Г. – при вимірі темпів зростання фіз. обсягу виробництва товарів і послуг, аналізі міжгалуз. взаємозв'язків тощо. Співвідношення між показниками у розрізі чистих і госп. Г. найбільш наочно представлені системою таблиць «витрати-випуск» у рамках міжгалуз. балансу в системі Нац. рахунків ООН. Вказана система таблиць у сучас. версії включає: таблицю ресурсів товарів і послуг, що характеризує у матрич. формі структуру їх випуску в розрізі чистих і госп. Г.; міжгалуз. баланси виробництва та розподілу товарів і послуг в осн. цінах і цінах покупців; матричні таблиці транспорт. і торгово-посередницьких націнок, чистих податків на продукти. У найбільш повному вигляді склад Г. економіки представлений у рахунку виробництва системи Нац. рахунків, в якому підрозділяються Г., що виробляють товари, і Г., що виробляють ринк. і неринк. послуги.

За роки ринк. реформ класифікація галузей нар. господарства в Україні зазнала певних змін. 1992 утвор. нові Г.: «Операції з нерухомим майном» та «Заг. комерц. діяльність по забезпеченню функціонування ринку»; 1993 з Г. «Пром-сть» виокремилась частина діяльності у самот. Г. «Вироб. види побут. обслуговування населення»; 1994 з Г. «С. госп-во» відокремилась Г. «Рибне госп-во»; у тому ж році зазнала певних змін Г. «Ін. види діяльності сфери матеріал. виробництва» – до Г. «Лісове госп-во» перейшла частина діяльності, що стосується збору дикорослих та недерев. лісопродуктів; 1998 частина діяльності, пов'язаної з переробкою риби на суднах, перейшла із Г. «Пром-сть» до Г. «Рибне госп-во». У 2000 була переглянута відповідність класифікації доходів та видатків бюджету категоріям системи Нац. рахунків, узгодженої з МВФ, внаслідок чого вдосконалено методологію розрахунку окремих показників системи. Певні особливості мали розрахунки кінц. спожив. витрат сектору заг. держ. упр., зокрема колектив. витрат у 1999 та 2000, що пов'язано із здійсненням операцій між Україною та РФ щодо передачі військ. техніки. У

практиці статист. обліку і прогнозування (з метою отримання точнішої інформації) окремі Г. можуть підрозділятися на детальніші Г., які, у свою чергу, підрозділяються на підгалузі. У складі промисловості України виділяють такі осн. Г.: електроенергет., паливна (нафтодобувна, нафтопереробна, газова, вугільна), металург. (чорна і кольорова металургія), кольорової металургії, хім. і нафтохім., маш.-буд. і металообробна, лісова, деревообробна і целюлозно-паперова, буд. матеріалів, скляна і фарфоро-фаянсова, легка, харчова, мікробіол., борошно-круп'яна і комбікормова, мед., поліграф. тощо. Транспорт підрозділяється на залізнич., міський електр., автомоб., трубопровід., мор., внутр. водний, повітр., виділяють також лісосплав і вантажно-розвантажувал. та транспортно-експедиц. роботи. Від 2001 Нац. рахунки України замість терміна «Г.» використовують поняття «Вид економічної діяльності».

Рекомендована література

1. Економіка України: Підсумки перетворень та перспективи зростання. Х., 2000;
2. Національні рахунки України за 1990–2000 роки: Статист. зб. К., 2002;
3. Економіка України: Стратегія і політика довгострокового розвитку. К., 2003.

Бібліографічний опис:

Галузь / С. І. Киреєв // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-28466>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).